

DE OR KAN U PRIMA ONDERSTEUNEN BIJ HET OPSTELLEN VAN DE RI&E

Uw partner in crime

Veilig, gezond en prettig werk is een heel gewone wens van alle werknemers. Maar het is lang niet altijd vanzelfsprekend.

Overall liggen arbeidsrisico's op de loer. Het is daarom van belang dat alle partijen weet hebben van alle risico's die de medewerkers in uw organisatie lopen terwijl ze aan het werk zijn. Een planmatige aanpak bij de inventarisatie van deze risico's is daarbij vereist. U als arboprofessional speelt hierbij een centrale rol. Maar ook voor de ondernemingsraad (OR) in uw organisatie is een rol van betekenis weggelegd.

Nog even ter opfrissing: in de huidige Arbowet staat dat de werkgever in een RI&E schriftelijk moet vastleggen aan welke risico's werknemers blootstaan. De wet eist dat de RI&E betrouwbaar, volledig en actueel is. Om dit te waarborgen moet iemand met kennis van zaken de RI&E toetsen, namelijk een gecertificeerde kerndeskundige – zoals een gecertificeerde bedrijfsarts, veiligheidskundige, arbeidshygiënist of arbeids- en organisatie-deskundige – of een gecertificeerde arbodienst. Dit is een soort 'garantiebewijs' dat de RI&E in ieder geval aan de wettelijke vereisten voldoet. Als u de RI&E laat opstellen door een gecertificeerde arbodienst, hoeft u hem niet meer te laten toetsen.

Circus

Het plan van aanpak is een verplicht onderdeel van de RI&E. Hierin staan de maatregelen die de arbeidsrisico's in uw organisatie beperken of voorkomen en de termijn waarbinnen deze maatregelen effectief moeten zijn. Zonder plan van aanpak is uw RI&E niet volledig. Om een goede en betrouwbare RI&E te maken, vraagt u zich achtereenvolgens af:

- Wat zijn de risico's (stap 1)?
- Hoe wordt de RI&E uitgevoerd en wat is de rol van de OR (stap 2)?
- Wie zijn betrokken bij de uitvoering van de RI&E (stap 3)?
- Wanneer is de uitvoering van de RI&E afgerond (stap 4)?

Met de antwoorden op deze vragen kunt u van de RI&E een praktisch instrument maken waarop u het arbobeleid kunt bouwen. Het helpt u ook om ervoor te zorgen dat alle medewerkers in uw organisatie de RI&E kennen, erkennen en dragen. Daarom is het ook zo belangrijk om vanaf het begin de OR te betrekken bij het hele RI&E-circus. Doe uw voordeel

met de kennis en inzichten van uw OR of VGWM-commissie!

Volledig

Als u wilt nagaan wat de (arbeids)risico's in uw organisatie zijn (stap 1), kunt u deze langs drie lijnen in beeld brengen:

- *de beleidsmatige aanpak* ► Wat is er geregeld in het arbobeleidsplan? Liggen arbotaken en -bevoegdheden helder en duidelijk vast? Is er een ziekteverzuim-beleid? Is er beleid op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting (PSA)? Is de bedrijfshulpverlening op orde?
- *de concrete knelpunten* ► Voorbeelden hiervan zijn het werken met gevaarlijke stoffen, de inrichting van beeldschermwerkplekken, verlichting en onveilige machines;
- *het gedrag van mensen* ► Hoe gaan werknemers om met bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen? Draagt iedereen de voorgeschreven beschermingsmiddelen? Nemen ze ergonomie serieus?

Als u deze drie aspecten onder de loep neemt, krijgt u een lijst met mogelijke arbeidsrisico's. De inventarisatie brengt in beeld of de risico's daadwerkelijk voorkomen en hoe groot het gevaar is. De OR moet er samen met u op toezien dat de lijst met risico's volledig is. Dit is één van de wettelijke eisen aan de RI&E. Bespreek daarom het conceptrapport van de RI&E met uw OR of de VGWM-commissie. Zij kunnen aanvullen wat u eventueel over het hoofd heeft gezien en houden u scherp door kritische vragen.

Instemmingsrecht

Stap 2 is nagaan hoe u uw organisatie de RI&E gaat uitvoeren en wat de rol van de OR daarin is. Naast de standaard RI&E-

Rechten van de OR

De OR heeft de volgende rechten als het gaat om de RI&E:

- Instemmingsrecht (WOR, art. 27, lid 1d);
 - methode uitvoering RI&E;
 - inhoud plan van aanpak;
- Informatierecht (WOR, art. 23, lid 2);
 - RI&E-rapport;
 - voortgang plan van aanpak.

Krijgt uw RI&E een voldoende?

Ga eens na of uw RI&E aan de volgende eisen voldoet:

- 1 Is de RI&E *overzichtelijk*? Zijn bijvoorbeeld concrete knelpunten gerangschikt per afdeling, beleidsthema's en overkoepelende thema's en verwerkt in aparte hoofdstukken? Is er een samenvatting opgenomen?
- 2 Heeft u de *juiste methode* gebruikt? Is er een goede combinatie van vragenlijsten, interviews, werkplekbezoek en betrokkenheid, interne deskundigen, uitvoerenden en leidinggevenden?
- 3 Is het rapport *volledig*? Staan alle belangrijke arboknelpunten erin, zoals veiligheid, gezondheid en PSA, arbo-beleid, werktijdenrisico's, gedrag van werknemers, toezicht door leidinggevenden, toekomstige ontwikkelingen?

- Is de RI&E goedgekeurd door een gecertificeerde kerndeskundige of arbodienst?
- 4 Is de RI&E voldoende *dekkend*, dus zijn alle afdelingen of filialen erbij betrokken?
- 5 Is bij elk aangetroffen knelpunt een *concrete maatregel* genoemd om het op te lossen of aan te pakken?
- 6 Is aangegeven of een *verplicht diepgaand onderzoek* nodig is bij diverse gevaarlijke stoffen, biologische agentia, fysieke belasting, beeldschermwerk, geluid, trillingen of persoonlijke beschermingsmiddelen? Hoe is de keuring van de arbeidsmiddelen geregeld?
- 7 Is er aparte aandacht voor risico's voor *bijzondere groepen* (jongeren, zwangeren, thuiswerkers)?
- 8 Heeft de arbodienst in of bij de RI&E aangegeven welke onderzoeken voor

- welke groepen werknemers in een *periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek* (PAGO) aan te bevelen zijn?
- 9 Zijn bij het opstellen van de RI&E *gegevens* gebruikt over bedrijfsongevallen, beroepsziekten en arbeidsgebonden ziekteverzuim?
- 10 Heeft u de geïnventariseerde knelpunten *helder en correct* geëvalueerd door er een risicoscore aan toe te kennen?
- 11 Heeft de OR ingestemd met de RI&E-methode en is de raad betrokken bij het RI&E-onderzoek?
- 12 Bevat de RI&E een oordeel over de invulling van de functie van de interne *preventiemedewerker*?
- 13 Besteedt de RI&E aandacht aan de *toegang* van werknemers tot een *arbodeskundige*?

methodes als de IMA en de ABRIE bestaan voor veel branches specifieke RI&E-methodes. Deze zijn te vinden op www.rie.nl. De keuze voor de manier waarop u deze RI&E-methodes gebruikt, is echter vrij. Wel heeft de OR hier instemmingsrecht! Vraag daarom voorafgaand aan de opzet voor de uitvoering van de RI&E wat de OR belangrijke aandachtspunten vindt voor het geven van instemming. U kunt zelf kiezen hoe u de gegevens verzamelt, bijvoorbeeld door werkplekinspecties, interviews met interne deskundigen, leidinggevenden en werknemers of een PSA-vragenlijst. U doet er goed aan de OR of VGWM-commissie inspraak te geven bij de selectie van de vragen en de werknemers. Hiermee vergroot u de betrouwbaarheid van en het draagvlak voor de RI&E.

Afdeling

U moet hierbij ook kiezen hoe u de gegevens ordent in het RI&E-rapport. Dit kan op soorten risico's, maar ook op afdeling of functie. Zo kunnen alle werknemers hun eigen afdeling of functie opzoeken en kijken welke risico's ze lopen. De OR of VGWM-commissie kan u helpen om

een RI&E-rapport te maken waarin iedereen de voor hem belangrijke informatie kan terugvinden.

Onderdeel van stap 2 is ook de organisatie van de inventarisatie. Er moet niet alleen iemand zijn die de organisatie uitvoert, maar het is vooral belangrijk alle medewerkers erbij te betrekken, zodat dat de RI&E een breed draagvlak heeft. Dit

Breed draagvlak begint bij goede voorlichting

begint bij een goede voorlichting aan management en medewerkers over het doel en belang van een goede RI&E. Betrek de OR of VGWM-commissie ook bij de opzet en uitvoering van deze voorlichting!

Overzienbaar

Stap 3 gaat betreft de uitvoering van de RI&E en wie u daar allemaal bij gaat betrekken. U kunt de RI&E zelf uitvoeren of – deels of helemaal – overlaten aan een

gecertificeerde kerndeskundige of arbodienst. Belangrijk is wel dat u ook uw medewerkers bij de inventarisatie betrekt. Het gaat immers om hún werk en de risico's die zij lopen. Het is aan u om ervoor te zorgen dat die betrokkenheid er ook komt. De OR of VGWM-commissie kan u hierbij beslist adviseren. De laatste stap gaat over het tijdspad. Wanneer is de uitvoering van de RI&E afgerond? De procedure van het maken van de RI&E moet een overzienbaar traject zijn. Het moet helder zijn wanneer het begint, wanneer het eindigt en wanneer een (concept)rapportage af moet zijn. De OR heeft recht op een definitieve versie van het RI&E-rapport. Het plan van aanpak moet eveneens heldere tijds-termijnen bevatten. De OR heeft ook instemmingsrecht bij de inhoud van het plan van aanpak. Het is verstandig om samen met de OR of VGWM-commissie zicht te houden op voortgang van het plan van aanpak via tussentijdse evaluatiemomenten.

Carolina Verspuij, trainer/adviseur in het Arboteam van FNV Formaat, Carolina. Verspuij@fnvformaat.nl, 0348 497 221 / 06 5259 9083